

La Creu trencada

Sant Sadurní d'Anoia

Ubicació

Comarca:	Alt Penedès
Lloc/Adreça:	Carretera C-243b, entre els km 17 i 18.
Emplaçament	Límit administratiu amb Subirats, a l'est del municipi.
Alçada:	154

Coordenades:

Latitud:	41.42595
Longitud:	1.80055
UTM Est (X):	399776
UTM Nord (Y):	4586737

Classificació

Número de fitxa	08240 - 229
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Contemporani
Segle	XX
Any	1913
Autoria de l'element:	Desconeguda
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	La base del monument està perdent el morter que cobreix les pedres.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	Inexistent
Observacions protecció:	Decreto 14 de marzo 1963 núm. 571/63 (Mº Educ. Nac., B.O. 30). Protección de escudos, emblemas, piedras heráldicas, rollos de justicia, cruces de término y similares.
Data aprovació:	dj., 14/03/1963 - 12:00
Número inventari	IPAC 30633
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Simbòlic

Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia
Fitxes associades:	
<u>Camí ral de València</u>	
Autoria de la fitxa	Josep Anton Pérez Arriaga (TRÍADE Serveis Culturals)
Data de registre de la fitxa:	dg., 06/04/2025 - 13:58

Descripció

Creu de terme situada a la línia administrativa que separa els municipis de Sant Sadurní d'Anoia i Subirats.

La creu s'alça sobre un bloc massís de pedra irregular lligada amb morter, de forma troncocònica, amb un revestiment que imita carreus, tot i que aquest recobriment ha caigut parcialment amb el temps. A la cara oest del basament s'hi pot llegir la inscripció:

“RESTAURADA EN CELEBRACIÓ DE LES FESTES CONSTANTINIANES L'ANY MCMXIII”.

Damunt d'aquesta base principal, que descansa directament sobre el terreny, es troba una segona base circular motllurada, de dimensions reduïdes, que dona pas a un petit pedestal sobre el qual s'insereix el fust de la creu. Aquest fust es divideix en dos trams diferenciats: el cos inferior, de planta octogonal, i el cos superior, que correspon a la creu pròpiament dita. Aquesta és de tipus llatina, amb els extrems trilobulats. No presenta decoració figurativa.

Història

Aquest tipus de creus, habitualment esculpides en pedra, es col·locaven a les afores dels nuclis urbans o al llarg dels camins com a símbol de protecció espiritual i com a fita de delimitació territorial.

L'espai on s'ubica la creu, en el passat s'havia anomenat Coll de Dalt. És possible que ja al segle XVIII, quan la parròquia i vila de Sant Sadurní es separa de Subirats, es construí la primera creu. Al segle XIX es trobava trencada, només hi havia la base (avui utilitzada com a molló). L'any 1913 es va col·locar una altra creu, procedent del cementiri de la Vila i que havia estat al Raval. Tenia base i fust octogonal, era de pedra i presentava l'escultura de Crist en una cara i la Verge Maria al revers.

L'any 1913, la creu es va fer en el context de les anomenades festes constantinianes, que commemoraven l'edict de Milà, promulgat pels augusts Constantí i Licini l'any 313. En aquest document, es declarava la tolerància religiosa arreu de l'imperi romà, es posava fi a la persecució religiosa i es donava al cristianisme carta de ciutadania. També totes les propietats confiscades als cristians els havien de ser retornades.

Els actes, que a la vila van ser significatius, van tenir lloc a finals del mes de novembre de 1913 i fou beneïda pel rector de Sant Sadurní d'Anoia, Ramon Llumà. L'efemèride va ser iniciativa del senyor Pelegrí Torelló. A Catalunya foren unes festes promogudes pel bisbe de Vic, Torras i Bages.

Els fets revolucionaris d'octubre de 1934 devien afectar la creu, que es devia tornar a aixecar per ser novament destruïda a inicis de la Guerra Civil espanyola (1936). Finalment es tornaria a refer acabada la guerra (CASANOVAS, 1999)

Bibliografia

CASANOVAS, Remei (1999). "La Creu Trencada". Gàrgola n. 10. Centre d'estudis sadurninencs.

LLORAC I SANTÍS, Salvador (1988). "Subirats. Visió general d'un municipi de l'Alt Penedès". Ed. Ajuntament de Subirats, p. 272.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)
[Creu de terme \(Fons Salvany\)](#)

